

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Kerkstraat 10

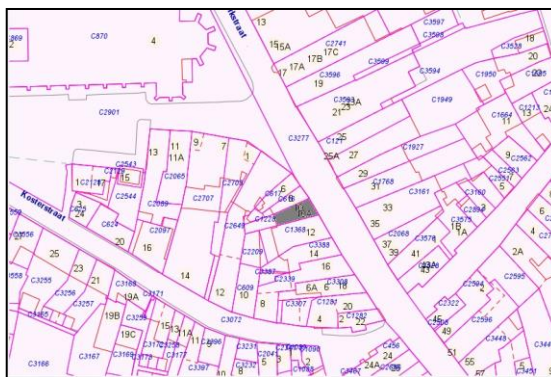
Monumentnummer : GM158

Straat : Kerkstraat
Huisnummer : 10
Toevoeging : 10a
Postcode : 6981 CM

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 1228

Naam object : ---
Bouwjaar : 17^e eeuw, 1882, 1894
Architect : nb
Oorspronkelijke functie : woonhuis/winkel
Huidige functie : woonhuis/winkel

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 21-09-2015
Datum aanwijzing : 05-01-2015

Situering

Pand gelegen aan de Kerkstraat centraal in de historische binnenstad van Doesburg, vlak bij een geleidelijke verbreding van de straat tot de Markt naast de St. Martinuskerk. Het pand staat met de voorgevel langs de straat aan het trottoir.

Opbouw

Tweelaags pand op rechthoekige plattegrond onder een omlopend schilddak met plat middenstuk en met een klein plaatsje aan de achterzijde. Het pand is gedeeltelijk onderkelderd, heeft een begane grond met winkel, een verdieping en een zolder.

Historie

De Kerkstraat maakt deel uit van de oudste stadsuitleg daterend uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De straat functioneert vanouds als verbinding tussen de Koepoortstraat en Ooipoortstraat, feitelijk de hoofdas van de historische stad.

Beknopte bouwgeschiedenis

Afgaande op de aanwezige kelder en de voor het tongewelf gebruikte grote handvormstenen moet op deze plek zeker in de zeventiende eeuw, maar mogelijk al eerder een huis hebben gestaan. Mogelijk zijn van dit huis behalve de kelder ook de zijmuren bewaard gebleven. Op grond van de voorgevel en de zichtbare balklaag in de woonkamer op de eerste verdieping is het huis rond het midden van de negentiende eeuw verbouwd. Het pand kreeg in 1900 een grote winkelruit en in 1906 werd deze opgenomen in een nieuwe winkelpui met portiek en werd de zolder integraal vernieuwd door een opbouw onder plat dak en met een dakschild aan de straat.

In 1979 werd de indeling van de begane grond gewijzigd en op alle bouwlagen de trap vervangen en verplaatst naar de rechter zijgevel. In 1984 is de winkelpui aangepast en in 2010 aan de achterzijde een balkon toegevoegd voor de bovenwoning. In dat jaar is tevens de afwerking van de woning deels vernieuwd.

Exterieur

De voorgevel is een met handvorm bakstenen gemetselde, drie vensterassen brede gevel met een moderne winkelpui met de entree voor de winkel en de bovenwoning rechts. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een hoofdgestel en een dakschild met daarin opgenomen een fraaie dakkapel.

De winkelpui heeft een vlak houten kader met aan de bovenzijde een uitgetimmerde, vlakke bak. Binnen het kader wijken de winkelpui met grote ruit links en beide voordeuren met enkelruits bovenlichten een halve meter terug. De winkelruit met lage vlakke, houten borstwering staat schuin ten opzichte van de rooilijn.

De vensters op de verdieping hebben zwaar gedimensioneerde houten kozijnen, afgewerkt met een kraal op de hoeken. De pen-en-gatverbindingen zijn in de bovenhoeken met een toognagel gezeurd. De houten, uitkragende onderdorpels zijn met zink bekleed. In de vensters zijn enkelruits schuiframen met wisseldorpel toegepast (zg. H-ramen), de onderramen hebben een geprofileerde weldorpel.

De vensters worden ontlast met anderhalf steens strekse bogen boven de kozijnen. Het metselwerk van de gevel is uitgevoerd in kruisverband en afgewerkt met een snijvoeg met daggestreep in de lintvoeg. De gevel is naderhand van een dunne, baksteenrode sauslaag voorzien.

Het in hout getimmerde hoofdgestel bestaat uit een architraaf, een vlak fries en een forse kroonlijst met daarin opgenomen de goot van het voorste dakvlak. Boven de goot staat het dakschild van een ondiepe schijncap met korte zijschilden, waarvan de dakvlakken zijn belegd met grijs gesmoorde, platte Friese dakpannen met op de hoeken bijpassende keperpannen. De dakschilden zijn aan de bovenzijde afgesloten met een geprofileerd houten boeiboord met zinken kraal. Juist boven de goot staat een symmetrisch geplaatste, fraaie houten dakkapel in neo-rennaissance vormen. Deze heeft een met zink bekleed zadeldak en met zink beklede zijwangen. De dakkapel is voorzien

van een iets terugliggend venster met enkelruits draairaam. De bovenzijde van de dakkapel wordt aan de voor- en zijkanten met forse, geprofileerde daklijsten afgesloten, zodanig dat deze aan de voorzijde een fronton vormen. De dakkapel heeft aan de zijkanten gedecoreerde oren. Rechts van de dakkapel is een klein, enkelruits, gietijzeren daklicht geplaatst.

Links en rechts is boven de goot een gemetselde, bakstenen dakopbouw. Deze is van de straat niet zichtbaar.

De achtergevel is geheel met portlandcement gepleisterd en wordt aan de bovenzijde door een geprofileerd boeiboord en zinken kraal recht afgesloten.

Op de begane grond is (vanuit de tuin gezien) rechts een groot enkelruits venster aanwezig, links een moderne tuindeur.

Op de eerste verdieping is een dakterras toegankelijk via een moderne deur, draaiend in een pui met rechts een venster met draairamen en een klapraam boven een rechthoekig kalf. Het venster is in de middenas gesitueerd. Links en rechts boven het venster twee gesmede staafankers.

Op de tweede verdieping is eenzelfde venster aanwezig als op de eerste verdieping met links en rechts boven de hoeken twee gesmede staafankers. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een boeiboord, afgewerkt met een zinken kraal.

Interieur

Kelder: het hoofdhuis is aan de straatzijde onderkelderd. De ruimte is toegankelijk vanuit de winkel middels een gemetselde, rechte bakstenen trap. De kelder wordt geheel met een gemetseld en gepleisterd tongewelf overwelfd, met de kruin van het hoofdgewelf evenwijdig aan de straat. De aanzet van het gewelf is laag. Van binnen gezien rechts is een bakstenen, gemetselde steektrap aanwezig die naar de straat voert, maar niet meer toegankelijk is. De keldervloer is belegd met bakstenen en in midden een halve meter verdiept. Links is een gedeelte met het oude vloerpeil bewaard gebleven. Rechts achter een kelderannex met segmentvormig gewelf, vermoedelijk een in onbruik geraakte toegang uit de 19^e eeuw.

Begane grond: De winkelruimte is een volledig met modern plaatmateriaal afgewerkte ruimte, die als gevolg van de gang met opgang naar de bovenwoning, rechts in de plattegrond, niet de volle breedte van het pand beslaat. Aan de achterzijde is dat wel het geval. De constructie is nergens in het zicht. Onder de trap is een bergruimte aanwezig. Door recente betimmeringen is ook daar niets zichtbaar van een oudere afwerking dan wel constructie.

Een hoog, enkelruits venster links in de achtergevel zorgt daar voor daglicht. Het is mogelijk de locatie van een ouder venster, maar van een oud kozijn is ter plaatse niets bewaard gebleven. Een tuindeur rechts maakt de toegang tot het plaatsje achter het pand mogelijk.

Eerste verdieping hoofdhuis: vanuit een kleine hal achter de rechter voordeur voert een moderne, hardhouten trap naar de eerste verdieping. Op de verdieping bestaat de indeling uit een centrale overloop met een woonkamer aan de straatzijde die toegankelijk is door een lage, brede paneeldeur met architraaflijst. Deze toegang is samen met de tegenoverliggende paneeldeur naar de achterkamer in 1979 verplaatst toen de indeling en trapopgang werden gewijzigd. De woonkamer bevat links achtereen een kleine moderne open keuken. Tegen de linker bouwmuur staat een kleine houten schouw met houten, gesneden consoles met voluut. De zolderbalklaag is geheel in het

zicht en bestaat uit enkelvoudige balken met op de hoeken een kraal. De vloer van de woonkamer bestaat uit blank gelakte, oude grenen vloerdelen die haaks op de voorgevel liggen. De kamer wordt aan de straatzijde van daglicht voorzien door drie historische schuiframen (H-ramen) met houten knoppen op het onderste raamhout.

De kamer aan de achterzijde heeft eveneens de zolderbalklaag vrij in het zicht. Een deur rechts van een modern venster geeft toegang tot het balkon aan de achterzijde. Tussen de achterkamer en de woonkamer een moderne badkamer. De constructie is hier niet in het zicht.

Zolder. de zolder is toegankelijk middels eenzelfde hardhouten trap als naar de verdieping. De indeling op zolder is gelijk aan de verdieping met dat verschil dat aan de straatzijde twee kamers zijn gesitueerd, van elkaar gescheiden door een houten tussenwand. In deze vertrekken is de twee balkvakken diepe kapconstructie van de dakschilden aan de straatzijde zichtbaar. Deze is uitgevoerd met kreupele, grenen gebinten die gordingen dragen waartegen het dakbeschot is gespijkerd. Het gedeelte vanaf de trap naar achteren heeft een geheel bakstenen opbouw met plat dak. De indeling en afwerking in dit achterste gedeelte van de zolder is in 2010 geheel nieuw tot stand gekomen.

Bouwdossiers

29-01-1900	maken winkelruit
16-01-1906	verbouwen pand voor W.M.L. Bakker
18-04-1979	wijzigen indeling begane grond en eerste verdieping
15-08-1984	wijziging winkelpui Bondspaarbank
06-12-2010	maken balkon achterzijde en vernieuwen badkamer

Literatuur

Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving Kerkstraat 10 Doesburg*, 4-5-1990 (adviesnr. 39)

Waardering

Het pand Kerkstraat 10 met negentiende-eeuwse gevel heeft gelet op de aanwezige kelder waarschijnlijk een oudere, laat-middeleeuwse kern en is op onderdelen goed bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de gaafheid van de architectuur boven de winkelpui in combinatie met de ligging in de straatwand en enkele onderdelen van het historische casco van het huis, zoals de massa, balklagen en de kelder.

Pand van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang als bewaard gebleven voorbeeld van een woon-winkelpand in sober baksteenclassicisme met harmonische verhoudingen en dakkapel, overwegend daterend uit het midden van de negentiende eeuw en 1906 en voorzien van een oudere kelder.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de straatwand en directe omgeving en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden in de directe omgeving.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als bewaard gebleven voorbeeld van een woon-winkelpand in de oude stad.